

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Sándor Gyula ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Thúróczy Tamás ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperesek ellen tartási szerződés megszüntetése iránt a Gyöngyösi Városi Bíróságon 2.P.20.471/2007. számon megindított, majd a Heves Megyei Bíróság 2008. február 27-én meghozott 1.Pf.25.048/2008/3. számú ítéletével befejezett perében a felperes 10. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Heves Megyei Bíróság 1.Pf.25.048/2008/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság ítéletében a peres felek 2000. május 23-án megkötött tartási szerződését életjáradéki szerződéssé alakítottá át és kötelezte az alpereseket, hogy 2004. július 1. napjától kezdődően fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek minden hónap 15. napjáig havi 30.000 forint életjáradékot azzal, hogy az alperesek felperes irányában vállalt eltemettetési kötelezettségét változatlanul fenntartja. Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az alperesek viszontkeresetét elutasította.

A megállapított tényállás szerint a felperes mint eltartott és az alperesek mint eltartók 2000. május 23-án ... tartási szerződés kötöttek, melyben az alperesek a ..., ... út 14. szám alatti ingatlan tulajdonjoga megszerzése ellenében vállalták, hogy a felperest a ..., ... u. 27. szám alatti ingatlanában - ottlakás

nélkül - konkrét személyes szükséglete és kívánsága szerint az általa kért mértékben eltartják. A szerződésben rögzítették, hogy hétközben az ebédet előfizetés útján, hétvégén az alperesek által készített ebéd szolgáltatásával biztosítják; a reggeliről és vacsoráról az eltartott maga gondoskodik. A szerződésben a tartás értékét nem határozták meg, az átruházott ingatlan értékét pedig 4.000.000 forintban állapították meg. Az ingatlanra a tartási jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom nyert bejegyzést.

Az alperesek a szerződést 2004. júliusáig szerződésszerűen, a felperes megelégedése szerint teljesítették. A felperes által lakott ingatlanban 100.000 forint értékemelkedést eredményező beruházást (villanybevezetést, ajtó, ablak, kapu festését, konyha műanyag aljzattal való borítását, fal- és lábazatjavítás) végeztek.

Az alperesek a tartási szerződés alapján átruházott ingatlanban 2.500.000 forint értékemelkedést eredményező beruházást végeztek. Ennek során szennyvízbekötésre, villany-korszerűsítésre, külső-belső festésre, vakolatjavításra, ajtó-, ablakillesztésre és cserére, a gázhálózat bővítésére, konvektor, villanyboyler felszerelésére, a tető javítására került sor. A munkák az alperesek költségén családi, baráti segítséggel valósultak meg.

A felperes 2004. júliusától az alperesek szolgáltatását nem fogadja el.

Az alperesek által indított per eredményeként a bíróság jogerős ítéletével a felperest cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte. Az ítéletben megállapításra került, hogy a felperes huzamosabb ideje fennálló üldöztetési, meglopási, mérgeztetési téveszmékkel, érzékszervi zavarokkal is társult elmebetegségben szenved.

A felperes 74 éves, önmagát és a házkörüli munkákat ellátja, rendszeresen napszámba jár, 23.465 forint járadékot kap, a tulajdonában álló - a tartási szerződéssel elidegenített ingatlanon kívüli - ingatlanban lakik és tulajdonosa két külterületi ingatlan.

A felperes módosított keresetében a tartási szerződés megszüntetését és az alperesek 1.498.000 forint és kamatai megfizetésére kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperesek őt bántalmazták, minden pénzét elvették, ezért „elege van belőlük”.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Tagadták a kereseti tényállításokat azzal, hogy 1.200.000 forintot kaptak ugyan a felperestől, amelyből kívánsága szerint gépkocsit vásároltak. A perben - egyebek mellett - a tartási szerződés életjáradéki

szerződéssé történő átváltoztatását kérték és havi 30.000 forint életjáradék fizetését ajánlották fel.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Ptk. 589. § (1) és (2) bekezdésére alapította és azzal indokolta, hogy tényállításait a felperes a perben bizonyítani nem tudta. A felek közötti viszony megromlása nem vitás, de a felperes állapotánál fogva képes magát ellátni, ezért a szerződés célja életjáradéki szerződéssé való átalakításával továbbra is megvalósítható. Az összes körülményt mérlegelve a bíróság az alperesek által felajánlott életjáradékot megfelelőnek ítélte, az eltemettetési kötelezettség fenntartása mellett.

Az ítélet megváltoztatásával keresetének való helytadás iránt a felperes fellebbezett.

A másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a kiegészítéssel hagyta helyben, hogy az alperesek a 2004. július 1-től 2008. február 29-éig keletkezett 1.320.000 forint hátralékos és lejárt életjáradékot 30 nap alatt kötelesek egyetemlegesen megfizetni a felperesnek.

A másodfokú ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével helyesen állapította meg és abból a jogszabályoknak megfelelő következtetésre jutott. Kiemelte: a felperes egészségi állapotára, perbeli nyilatkozatára és arra figyelemmel, hogy a természetbeni tartást az alperesektől nem fogadja el, így annak teljesítése nem lehetséges, az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően módosította a tartási szerződést.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával keresetének való helytadás iránt a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

A felülvizsgálati kérelemben eljárási jogszabálysértéssel - a Pp. 173. § (4) bekezdésében és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésével - megállapított tényálláson alapuló téves ítéleti döntésre hivatkozott.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az a körülmény, hogy az alpereseknek régi autójuk lecseréléséhez a felperes pénzére volt szükség, azt igazolja, hogy nem támogatták őt a szerződés szerint, hanem mindez fordítva történt. Az eljáró bíróságoknak az alperesek felperessel haragos viszonyban lévő hozzátartozójának tanúvallomását az alperesek állításának bizonyítására figyelmen kívül kellett volna hagyni, ezzel szemben a felek közötti kapcsolat megromlását alátámasztó tanú vallomását nem értékelték megfelelően.

A felperes álláspontja szerint a szerződés módosítása, illetve megszüntetése kapcsán nem a szerződés fenntartása, hanem az a leglényegesebb, hogy hogyan alakul a jövőben a felek viszonya. Későbbi rászorultsága esetén a jogerős ítélet következtében nem tud mással szerződést kötni és ingatlanfedezet nélkül idősök otthonába való bekerülése is lehetetlen.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság mindenekelőtt arra utal, hogy a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül (nem vizsgálta az abban megállapított életjáradék megszerzését).

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az egyes bizonyítékok mérlegelését és az azon alapuló tényállás megállapítását támadta.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok elfogadását kellően indokolva - mérlegeléssel - állapította meg azt, hogy az alperesek a felperes kívánságának, igényeinek megfelelően szerződési kötelezettségüket teljesítették mindaddig, amíg a felperes egyoldalú, önkényes, elzárkózó magatartása azt lehetetlenné nem tette; ugyanakkor vállalták, hogy az ellenszolgáltatásoknak megfelelő pénzüsszeget a továbbiakban életjáradék formájában fizetik, amit nem csak hajlandók, de képesek is szolgáltatni. Ezzel szemben a felperes a kereseti tényállításait a perben (Pp. 164. § (1) bekezdése szerint) kétséget kizáróan bizonyítani nem tudta.

Az ekként megállapított tényállás nem iratellenes, nem okszerűtlen és logikai ellentmondást sem tartalmaz. A felperes ezért iratellenes, a Pp. 206. § (1) bekezdését sértő tényállás megállapítására okkal nem hivatkozhat. Felülmérlegelésre, a bizonyítékok újbóli értékelésére pedig a felülvizsgálati eljárásban jogi lehetőség nincs.

Nem hivatkozhat a felperes alappal a Pp. 173. § (4) bekezdésének a megsértésére sem. A tanúk kihallgatása az eljárási szabályoknak megfelelően történt. Az iratokból megállapíthatóan a bíróság a jogi képviselővel eljáró felperest sem a kérdezés, sem a szembesítésre vonatkozó jogától nem fosztotta meg és abban nem is korlátozta.

A megállapított tényállás alapján az eljáró bíróságok az anyagi jog szabályainak megfelelően - a Ptk. 589. § alapján - helyesen foglaltak állást abban, hogy a szerződés megszüntetése a legvégső

eszköz és alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a szerződés célja annak módosításával sem érhető el.

Az adott esetben a felek tartási szerződést kötöttek, amelynek teljesítése a felek közötti együttműködést feltételezi.

A Ptk. 277. § (2) bekezdése értelmében a felek a szerződés teljesítése során együttműködésre kötelesek. Tartási szerződés esetén az együttműködésnek arra kell irányulnia, hogy a szerződés eredeti célját és rendeltetését be tudja tölteni, és ez a kötelezettség mindkét felet terheli. A szerződés teljesítésének alapos indok nélküli visszautasításával a jogosult nem teremthet alapot egyoldalúan a szerződés megszüntetésére, mert a Ptk. 4. § értelmében saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat.

A per adatai alapján megállapítható, hogy az alperesek 2004. júliusáig szerződésszerűen teljesítették természetbeni tartási kötelezettségüket, a viszony megromlását követően a felperes a további szolgáltatásokat nem fogadta el, az alperesektől visszavette a lakásába való bejutásukat biztosító kulcsot is, ugyanakkor a felperes az általa állított magatartásokat nem bizonyította. A szerződésszerű teljesítéssel kapcsolatban ezért az alperesek részéről felróható magatartás nem állapítható meg, de nem állapítható meg az sem, hogy a teljesítés lehetetlenné vált volna vagy arra az alperesek képtelenek lennének.

A felek életviszonyait, érdekeit az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által is elfogadottan feltárta és mérlegelte; az eljáró bíróságok az anyagi jog szabályainak és az állandó bírói gyakorlatnak is megfelelően döntöttek a szerződés módosítását illetően (PJD X. 281., 282.).

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Legfelsőbb Bíróság ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján őt kötelezte az alperesek felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján megállapította, hogy a költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2009. január 12.

. Orosz Árpád

a tanács elnöke

*. Szabó Julia
előadó bíró*

*Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes
bíró*